

ПОГОДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

22.05.2024 Людмила ЛУЗАН

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»

22.05.2024 Любов ПОКРОЄВА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА підвищення кваліфікації за темою

«Актуальні питання роботи вихователя спеціальних закладів освіти»

CURRENT ISSUES IN THE WORK OF EDUCATORS IN SPECIAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Розробники:

Колісник О.В., ст. викладач, магістр педагогіки вищої школи, тренер
з питань інклюзивної освіти, тренер НУШ

Протокол засідання
кафедри виховання й розвитку особистості
21.05.2024 №10
Т.в.о. зав.каф. _____ Олена Байназарова

1.1. Загальні положення

Освітня програма підвищення кваліфікації за темою «Актуальні питання роботи вихователя спеціальних закладів освіти» є складовою Комплексної освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників за напрямом «Вихователі санаторних шкіл, закладів спеціалізованої освіти та спеціальних закладів освіти».

1.2. Актуальність освітньої програми пов'язана з необхідністю підготовки педагогічних працівників до виконання завдань Концепції «Нова українська школа», формування ціннісних орієнтацій учнів і вихованців в умовах освітнього простору НУШ та організації освітнього процесу в дистанційному форматі в умовах воєнного стану, оголошеного у відповідь на збройну агресію РФ проти України.

1.3. Мета й завдання

Метою курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників є вдосконалення їхніх професійних компетентностей, що забезпечують сучасний ефективний освітній процес, формування ціннісних орієнтацій учнів і вихованців в умовах реформи НУШ.

Мета досягається шляхом вирішення таких завдань:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей педагогічних працівників спеціальних закладів освіти;
- поглибити й розширити знання педагогічних працівників спеціальних закладів освіти з теорії та практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей педагогічних працівників спеціальних закладів освіти;
- удосконалити вміння педагогічних працівників організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання й виховання в НУШ та відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектору розвитку.

1.4. Форма навчання – дистанційна, очно-дистанційна.

1.5. Структура освітньої програми

Модуль 1. Сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах реформування.

Модуль 2. Ціннісні орієнтири НУШ як концептуальні засади оновлення змісту професійної діяльності вихователя пансіону.

Модуль 3. Сучасні освітні технології в роботі вихователя пансіону.

Модуль 4. Створення безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища: роль вихователя пансіону

Модуль 5. Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу.

Модуль 6. Організаційно-підсумковий.

1.6. Очікувані результати

МОДУЛЬ 1. Сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах реформування

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасної освітньої парадигми; ідей, засад, цінностей та підходів Нової української школи; нової ролі педагога в умовах реформування освіти;
- державної мовної політики; цінності мови як основи національної ідентичності; засобів формування національної ідентичності (мова, культура, традиції);
- місця емоцій в структурі особистості, шляхів розвитку емоційного інтелекту, формування емоційної компетентності педагога як основи конструктивної та безпечної взаємодії в освітньому процесі, партнерства, усвідомленої прихильності багатоманіття в освітньому середовищі;
- поняття та складових концепції громадянства, можливостей вчителя у розвитку громадянської участі, волонтерстві;
- особливостей побудови освітнього процесу в спеціальних закладах освіти на засадах дитиноцентризму, компетентнісного та діяльнісного підходів, з урахуванням особливостей і потреб вихованців;
- провідної ролі діяльнісного підходу в розвитку життєвих навичок і ключових умінь в освітньому процесі (зокрема, критичного мислення і розв'язання проблем, емоційного інтелекту, креативності, громадянськості, лідерства, спілкування й співпраці);
- шляхів розвитку інформаційно-цифрової компетентності педагога;
- пріоритетних напрямів виховної роботи в сучасних умовах; мети, завдань, принципів та сучасних вимог до здійснення моніторингу ефективності системи виховної роботи в ЗЗСО.

Уміння:

- організовувати освітній процес з урахуванням сучасних нормативно-правових вимог, на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ, з урахуванням вікових та індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів, бажань і прагнень здобувачів освіти;
- виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, мультикультурність у суспільстві, виявляти національну культурну ідентичність, формувати національну ідентичність вихованців сучасними методами і засобами, зокрема в умовах дистанційного навчання;
- проявляти активну громадянську позицію;
- сприяти соціальній активності учнів / вихованців;
- розрізняти та усвідомлювати відчуття, почуття та емоції власні та інших людей, управляти своїми емоціями та реакціями, організовувати виховний процес з урахуванням емоцій, настроїв, почуттів вихованців, сприяти розвитку емоційного інтелекту дітей;
- дотримуватися лексичних, стилістичних, орфоепічних норм «Українського правопису» у професійній діяльності та спілкуванні;
- реалізовувати принципи діяльнісного підходу, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;

- застосовувати методики оцінки якості виховного процесу, результатів виховання; коригувати власну педагогічну діяльність з урахуванням результатів моніторингових досліджень у найкращих інтересах вихованців;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти, підходів і цінностей Нової української школи щодо навчання, виховання та розвитку учнів;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- повага національної культурної ідентичності, патріотизму, активної життєвої позиції;
- створення умов для особистісного розвитку кожної особистості;
- забезпечення якості освітнього процесу.

МОДУЛЬ 2. Ціннісні орієнтири НУШ як концептуальні засади оновлення змісту професійної діяльності вихователя пансіону

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- базових потреб і цінностей, їх ролі в житті людини; психоемоційних основ формування особистісних цінностей; особливостей побудови освітнього процесу на засадах розвитку цінностей в учасників освітнього процесу;
- ціннісного підходу щодо формування здоров'я, добробуту, довіри, безпеки, інших ціннісних орієнтирів НУШ;
- основ здоров'язбережувальної діяльності педагога, засобів формування життєвих навичок (психосоціальних компетентностей) вихованців, здорового способу життя на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого, ціннісного та діяльнісного підходів;
- значення, структури, етапів формування, умов та технологій педагогічного керівництва процесом розвитку дитячого колективу;
- ідей Нової української школи, етапів і шляхів формування національної ідентичності, національної гідності, національної свідомості, національних цінностей і традицій, патріотизму;
- мети, специфічних особливостей, педагогічних ідей, виховного потенціалу української етнопедагогіки; форм, методів, засобів української народної педагогічної культури;
- цілей, методів та особливостей здійснення краєзнавчої роботи в закладі загальної середньої освіти;
- педагогіки партнерства як фактору ефективної взаємодії учасників освітнього процесу та пріоритету НУШ; принципів та способів налагодження партнерської взаємодії в освітньому середовищі, зокрема з батьками вихованців;
- інноваційних підходів до формування педагогічної культури батьків.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ; забезпечувати наскрізність процесу виховання в умовах пансіону в дистанційному режимі навчання;
- розвивати в учнів життєві навички (психосоціальні компетентності), формувати готовність до їх застосування в повсякденному житті;

- застосовувати сучасні технології педагогічного керівництва процесом розвитку дитячого колективу;
- сприяти згуртуванню, позитивній безпечній взаємно поважній взаємодії вихованців; формувати спільноту учнів, де кожен відчуває себе її частиною;
- співпрацювати на засадах партнерства з учнями, батьками учнів, іншими педагогічними працівниками в найкращих інтересах вихованців; сприяти соціальному партнерству закладу освіти;
- добирати та застосовувати ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів / вихованців, зокрема щодо формування національної ідентичності, патріотизму вихованців, володіння державною мовою;
- організовувати освітній процес (навчання, виховання, розвиток) учнів із застосуванням методів й засобів української народної педагогіки, у тому числі – в дистанційному режимі;
- використовувати в роботі краєзнавчі матеріали, розвивати зацікавленість учнів щодо вивчення історії та культури, традицій свого регіону.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- наскрізність / пріоритетність аксіологічного підходу у вихованні;
- цінність життя і здоров'я кожної особистості;
- ціннісне ставлення до держави, народу, української культурної спадщини;
- готовність до партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність.

МОДУЛЬ 3. Сучасні освітні технології в роботі вихователя пансіону

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних підходів та засад щодо організації виховного процесу в ЗЗСО;
- шляхів розвитку способів мислення учнів у роботі вихователя пансіону в умовах воєнного стану;
- новітніх технологій роботи з учнями з ООП;
- сутності та принципів діяльнісного підходу, інструментів його реалізації у вихованні здобувачів освіти;
- сучасних ефективних форм, методів, технологій навчання, виховання, розвитку, комунікації учнів / вихованців; класифікації, функцій, вимог та особливостей запровадження квест-технологій, АРТ-методів, BYOD, цифрових освітніх технологій, технологій штучного інтелекту;
- сутності, особливостей застосування, етапів та змісту проєктної діяльності; інструментів дистанційного навчання та мультимедійних технологій для організації проєктної діяльності школярів;
- шляхів розвитку медіаграмотності вихованців з ООП як ресурсу в подоланні виховних освітніх втрат у сучасних умовах;
- підходів до організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій (у тому числі дистанційного навчання); електронних

(цифрових) ресурсів та сервісів, які варто застосовувати в освітній діяльності вихователя пансіону.

Уміння:

- формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей;
- розвивати способи мислення учнів, зокрема в умовах дистанційного навчання; добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- моделювати ситуації, що потребують критичного мислення, розвитку емоційного інтелекту, креативності, громадянськості, лідерства, спілкування та співпраці;
- використовувати інновації в професійній діяльності вихователя пансіону;
- організовувати пізнавальну діяльність учнів / вихованців засобами проектної діяльності, квест та АРТ-методів, цифрових технологій; добирати й застосовувати ефективні методики і технології навчання, виховання, розвитку дітей та учнівської молоді;
- використовувати в професійній діяльності цифрові пристрої, базове програмне забезпечення; працювати з онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею Інтернет;
- сприяти соціальній адаптації, активності учнів з ООП, набуттю навичок успішності в різних сферах життя.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здійснення виховання на засадах компетентнісного, особистісно-орієнтованого, аксіологічного та діяльнісного підходів;
- планування, вибір педагогічних методів і прийомів у відповідності до мети освітньої діяльності; осучаснення інструментів педагогічних впливів;
- орієнтація на учня; дотримання принципів універсального дизайну в освітньому процесі;
- цілеспрямований розвиток особистості шляхом формування життєво важливих навичок, психо-соціальних компетентностей;
- подолання освітніх втрат, зокрема втрат розвитку й виховних втрат.

МОДУЛЬ 4. Створення безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища: роль вихователя пансіону

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних підходів та методик організації фізкультурно-оздоровчої виховної діяльності школярів у спеціальних закладах освіти;
- впливу фізичних активностей на розвиток когнітивних властивостей вихованців (сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, мовлення);
- правил безпеки в цифровому середовищі, наслідків впливу цифрової інформації на людину;
- форм і методів профілактики соціально-небезпечних явищ в освітньому середовищі;
- профорієнтаційної діяльності як важливої складової НУШ та освітнього процесу вихованців пансіону;

- умов і можливостей, форм і методів розвитку здібностей і талантів вихованців; способів прояву педагогічної творчості в освітньому процесі ЗЗСО;
- педагогічних форм і методів залучення, підтримки, мотивування, зацікавлення, формування успішності учнів, адвокації їх досягнень.

Уміння:

- створювати універсальний, психологічно безпечний освітній простір, застосовувати розумне пристосування у відповідності до індивідуальних потреб учасників освітнього процесу;
- створювати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання); уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних;
- організовувати системні заходи з формування в дітей безпечної відповідальної соціально прийнятної поведінки, здорового способу життя, життєтворчості, самореалізації;
- застосовувати в освітньому процесі здоров'язбережувальні педагогічні технології, фізкультурно-оздоровчі методи; сприяти формуванню культури здоров'я;
- застосовувати сучасні методи профорієнтації та професійного визначення;
- сприяти творчості, розвивати здібності і таланти, формувати успішність учнів у різних діяльностях і сферах реалізації.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- цінність життя і здоров'я кожної дитини;
- пріоритетність безпечності освітнього середовища; дотримання правил безпеки життєдіяльності, зокрема в інтернеті;
- забезпечення умов для успішного результату освітньої діяльності кожного учня / вихованця; виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання, виховання, розвитку;
- презумпція талановитості кожної дитини.

МОДУЛЬ 5. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- причин, симптомів, особливостей протікання, наслідків стресу, дистресу, травматичного стресу, психологічної травми, посттравматичного стресового розладу; значення психологічної резильєнтності;
- найважливіших чинників, що визначають ступінь впливу війни на психічне здоров'я дитини, способів посилення психологічного ресурсу дорослих і дітей в умовах війни;
- причин дезадаптацій; причин, типів прояву деструктивної поведінки та способів запобігання небажаної поведінки в учнів / вихованців;
- способів ненасильницького вирішення конфліктів; застосування відновних практик в освітньому процесі;
- особливостей надання індивідуальної підтримки здобувачам освіти з ООП з урахуванням специфіки їхніх психологічних труднощів;

- особливостей організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, інтересів і прагнень учнів; системи підтримки бажаної поведінки вихованців

- мети, принципів, ціннісних засад, особливостей здійснення превентивного виховання в умовах пансіону.

Уміння:

- розвивати власну стресостійкість, уміння відновлювати ресурси, керувати емоціями;

- за потреби, компетентно надавати підтримку й першу психологічну допомогу вихованцям в освітньому процесі; сприяти розвитку резильєнтності (життєстійкості) учнів;

- поважати й дотримуватися особистісних кордонів вихованців;

- здійснювати превентивні заходи щодо булінгу, виникнення й розвитку конфліктів; вирішувати конфлікти без застосування насильства; формувати ненасильницьке спілкування в освітньому процесі;

- застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності;

- створювати універсальний, психологічно безпечний освітній простір, застосовувати розумне пристосування у відповідності до індивідуальних потреб учасників освітнього процесу;

- розвивати власну психологічну компетентність.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- цінність особистості, її життя, здоров'я, емоцій, почуттів, особистісних кордонів, думки, вибору;

- готовність до здійснення професійної діяльності в умовах воєнного стану, надання першої психологічної допомоги та підтримки;

- гнучкість, інноваційність у вирішенні складних питань;

- стресостійкість, резильєнтність, здатність до відновлення та підтримки як психологічні ресурси особистості.

1.7. Перелік компетентностей, що може набути та/або розвинути слухач за умови успішного засвоєння програми

1. Предметно-методична – здатність формувати та розвивати в учнів / вихованців ключові компетентності та наскрізні уміння, спільні для всіх компетентностей, формувати ціннісні ставлення в учнів / вихованців, добирати й використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку учнів (вихованців), зокрема, у дистанційному форматі.

2. Інноваційна - здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати різноманітні підходи та інновації у педагогічній діяльності вихователя спеціальних закладів освіти.

3. Інформаційно-цифрова - здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності вихователя спеціальних закладів освіти, ефективно використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та цифрові технології в освітньому процесі.

4. Психологічна – здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів / вихованців, формувати

мотивацію, організовувати їхню пізнавальну діяльність, формувати спільноту учнів / вихованців, у якій кожен відчуває себе її частиною.

1.8. Документ про підвищення кваліфікації

За умов успішного проходження навчання слухачі отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації на 90 годин / 3 кредити (з них 16 годин / 0,53 кредита з питань психологічної підтримки учасників освітнього процесу) .

КУРИКУЛУМ

за освітньою програмою за темою «Актуальні питання роботи вихователя спеціальних закладів освіти»

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах реформування	16
2.	Ціннісні орієнтири НУШ як концептуальні засади оновлення змісту професійної діяльності вихователя пансіону	16
3.	Сучасні освітні технології в роботі вихователя пансіону	20
4.	Створення безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища: роль вихователя пансіону	16
5.	Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу	16
6.	Організаційно-підсумковий	6
	Разом за модулями (годин/кредитів)	90 год/3 кредити

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

за освітньою програмою за темою «Актуальні питання роботи
вихователя спеціальних закладів освіти»

Назва модуля (інваріантна складова)	№ те ми	Назви тем (варіативна складова)	Умовні позначення компетентностей, що розвиваються	Усього годин
І. Сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах реформування	1.1	Сучасна українська школа на шляху змін		2
	1.2	Реалізація Концепції «Нова українська школа» в базовій середній освіті		2
	1.3	Вільне володіння державною мовою як засіб формування національної ідентичності		2
	1.4	Емоційно-етична компетентність як складова професійної діяльності педагогічного працівника		2
	1.5	Громадянська позиція, активність та відповідальність. Волонтерство		2
	1.6	Діяльнісний підхід в роботі з дітьми з ООП		2
	1.7	Інформаційно-цифрова компетентність педагога		2
	1.8	Моніторинг ефективності системи виховної роботи закладу освіти в сучасних умовах		2
	Разом годин на модуль			16
ІІ. Ціннісні орієнтири НУШ як концептуальні засади оновлення змісту професійної діяльності вихователя пансіону	2.1	Виховання на цінностях: психоемоційний аспект		2
	2.2	Ціннісний підхід щодо формування здоров'я особистості в контексті Нової української школи		2
	2.3	Особливості розвитку дитячого колективу в умовах Нової української школи		2
	2.4	Виховання особистості громадянина-патріота – обов'язок та місія сучасного закладу освіти		2
	2.5	Виховний потенціал української етнопедагогіки		2
	2.6	Краєзнавчий компонент в системі виховної роботи закладу освіти		2
	2.7	Партнерство з батьками як важлива умова успішного навчання й розвитку вихованців з ООП		2
	2.8	Інноваційні підходи до формування педагогічної культури батьків		2
	Разом годин на модуль			16

III. Сучасні освітні технології в роботі вихователя пансіону	3.1	Способи мислення учнів як складова набутих компетентностей і результат навчання		2
	3.2	Новітні технології в роботі з учнями з особливими освітніми потребами		2
	3.3	Інструменти комунікації з учасниками освітнього процесу в умовах воєнного часу		
	3.4	Квест технології в роботі вихователя пансіону		2
	3.5	АРТ-методи в професійній діяльності вихователя		2
	3.6	Медіаграмотність як ресурс у подоланні освітніх втрат: виховний аспект		2
	3.7	Цифрові технології та електронні (цифрові) освітні ресурси		2
	3.8	Цифрові технології в роботі з дітьми з ООП		2
	3.9	Ресурси SMART-освіти та технології BYOD у роботі вихователя		2
	3.10	Упровадження технологій штучного інтелекту в практику роботи вихователя пансіону		2
	Разом годин на модуль			20
IV. Створення безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища: роль вихователя пансіону	4.1	Фізкультурно-оздоровча виховна діяльність у спеціальних закладах освіти		2
	4.2	Розвиток когнітивних властивостей вихованців засобами рухової активності		2
	4.3	Кібербезпека та кібергігієна		2
	4.4	Як проводити профілактичні заходи серед дітей та батьків щодо безпечної поведінки в цифровому середовищі		2
	4.5	Профілактика соціально небезпечних явищ в дитячому середовищі в реаліях сьогодення		2
	4.6	Профорієнтаційна робота як складова НУШ		2
	4.7	Психологічні аспекти розвитку здібностей і талантів учнівства в умовах сучасних викликів		2
	4.8	Успішна діяльність – основа навчання й розвитку дітей з ООП		2
	Разом годин на модуль			16
V. Психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу	5.1	Розвиток стресостійкості як умова ефективної професійної діяльності педагога НУШ		2
	5.2	Психологічні травмування внаслідок війни: як спілкуватися, навчати, підтримувати учнів		2

	5.3	Індивідуальна підтримка здобувачів освіти з ООП з урахуванням специфіки їх психологічних труднощів		2
	5.4	Практики відновлення та стабілізації внутрішніх ресурсів, підтримки дітей та дорослих в умовах війни		2
	5.5	Розвиток резильєнтності у здобувачів освіти та педагогів, відновлення психологічних втрат		2
	5.6	Учень з ООП та його особисті кордони. Право на самовираження		2
	5.7	Психологічні аспекти формування бажаної поведінки учнів з ООП		2
	5.8	Психолого-педагогічні засади здійснення превентивного виховання		2
	Разом годин на модуль			16
VI. Організаційно-підсумковий	6.1	Настановне заняття		2
	6.2	Конференція з обміну досвідом «Реформу НУШ починаємо з себе: рефлексія та побудова індивідуальної професійної траєкторії розвитку вихователя пансіону»		2
	6.3	Підсумкове тестування		2
	Разом годин на модуль			6
Усього (годин/кредитів):				90 годин / 3 кредити

